

پاسخنامه تشریحی جامعه شناسی کنکور ۱۴۰۵
تهیه توسط: محمد شکیبا - رتبه ۸۴۶ کشوری انسانی

۵۱- گزینه ۴

شاخص سالمندی از افزایش نسبت سالمندان در جمعیت و به بیانی دیگر کاهش نسبت افراد ۱۴ ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال و بالاتر خبر می‌دهد. (رد گزینه ۳ و ۲)
میانگین سنی جمعیت ژاپن به ۴۸/۴ سال رسیده و این کشور ثروتمند آسیایی اکنون پیرترین کشور جهان به شمار می‌رود. (رد گزینه ۱ و ۲)
بر اساس نتایج یک پژوهش انجام شده در مرکز آمار جمعیت ایران تا سال ۱۴۳۰ به حدود ۱۰۱ میلیون نفر خواهد رسید. (رد گزینه ۳ و ۲)

۵۲- گزینه ۱ یا ۴

سوال مبهم و ایراد دار. احتمالاً طراح گزینه ۴ را مدنظر داشته.

۵۳- گزینه ۱

از سال ۱۳۹۰ تجدید نظر در سیاست‌های کاهش جمعیت شروع شد و سرانجام در سال ۱۳۹۳ اصول کلی سیاست‌های جمعیتی کشور تصویب گردید. (رد گزینه ۳ و ۴)
ایران ما در دو برهه زمانی سیاست‌های کاهش جمعیت را اجرا کرد. یک بار پیش از انقلاب اسلامی که از سال ۱۳۴۵ تا زمان پیروزی انقلاب به طول انجامید و طی آن میزان رشد سالانه جمعیت از حدود ۳/۱ به ۲/۷ درصد در سال کاهش یافت.
دیگر بار بنا به ضرورت از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۰ سیاست کاهش جمعیت اتخاذ و اجرا شد که در نتیجه آن میزان رشد سالانه جمعیت از ۳/۹ به ۱/۳ درصد کاهش یافت. (رد گزینه ۳ و ۲ و ۴)

۵۴- گزینه ۳

عبارات غلط:

شناخت شهودی از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست نمی‌آید. ما بدون مشاهده و استدلال به غم و شادی درون خود یا دیگران پی می‌بریم.

۵۵- گزینه ۳

هسته های نخستین فراماسونری که بیشتر یهودیان سرمایه دار و زراندوز غربی بودند با نفوذ در سازمان صنفی بناها که از دو طبقه اشراف و روحانیون متمایز بودند به گسترش اندیشه های آزادی خواهانه پرداختند. شعارهای آنها علاوه بر مخالفت با نظام اشرافی، هویتی ضد دینی داشت. (رد گزینه ۱ و ۲ و ۴)

سازمان‌های ماسونی یکی از ابزارهای آموزشی - سیاسی بود که غرب در تکوین خود به آن نیاز داشت. غرب هنگام هجوم به مناطق غیر غربی از این سازمان‌ها برای تأمین نیازهای خود کمک گرفت. (رد گزینه ۱ و ۲) فراماسونرها که در حاکمیت سیاسی کشورهای غربی سهمیم بودند از شیوه‌های ماسونی برای بسط اندیشه‌های غربی در میان رجال و نخبگان سیاسی و اقتصادی کشورهای غیر غربی بهره جستند. (رد گزینه ۱ و ۲)

۵۶- گزینه ۴

جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را بر اساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد ترس و اجبار می‌داند. افراد جامعه بر اساس نوعی قرارداد قواعد و مقرراتی را می‌پذیرند. این قواعد علاوه بر اینکه نفع افراد جامعه را تأمین می‌کنند از آنها در برابر گزندها و آسیبها نیز محافظت می‌نمایند. جوامعی که نظم اجتماعی را از این منظر برقرار می‌سازند شاید با تطمیع و تهدید و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند اما در جلب مشارکت و همکاری افراد بر اساس میل رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند از این رو هر روز باید بر حجم قواعد و قوانین نظارتی نیروها و ابزارهای کنترل کننده خود بیفزایند.

۵۷- گزینه ۳

هرگاه ارتباط دوسویه دانش عمومی و علمی قطع شود، دانش عمومی به طور همه جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

۵۸- گزینه ۱

جامعه‌شناسی تفسیری سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند و نمی‌تواند برای مقایسه آنها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد ملاک و معیاری به دست آورد. علاوه بر این، سیاست و قدرت خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آنها وجوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها توان مطالعه و بررسی آن را نیز ندارد. (رد گزینه ۲ و ۳ و ۴)

طبق جدول روبرو، جامعه‌شناسی تبیینی صرفاً می‌تواند ارزش‌های سیاسی را در چارچوب قلمرو واقعی بررسی کند. (رد گزینه ۲ و ۳) و رویکردهای تفسیری و انتقادی، توانایی بررسی معانی و تدابیر سیاسی (قلمرو آرمانی) را دارند. (رد گزینه ۲ و ۴)

رویکردهای جامعه‌شناختی			ارزش‌های سیاسی	ارزش‌ها
انتقادی	تفسیری	تبیینی		
؟	-	-	فضیلت و رذیلت‌های سیاسی	قلمرو حقیقی
+	+	-	معانی و تدابیر سیاسی، قوانین	قلمرو آرمانی
+	-	+	قدرت	قلمرو واقعی

سابقه تاریخی اعمال تنبیهی قدرت، شهرت هراسناکی برای قدرت پدید آورده است. (رد گزینه ۲ و ۳)

الف: نادرست - درست (کنشگران فردی و جمعی هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی فعال و خلاق اند).
 ب: نادرست - درست (بیدارگران نخستین با وجود رویکرد اعتراض آمیز به غرب از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند. آنها خطر غرب را بیشتر در سلطه گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می دیدند).
 ه: نادرست - درست (مسئله معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده های اجتماعی از جمله کنش ها مطرح است).

هر گروه جامعه و فرهنگی می خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران. پیدایش نظریه فمینیستی معاصر، نظریه آفریقایی تبار، نظریه آمریکایی بومی و... در علوم اجتماعی امروز نتیجه چنین مطالبه و درخواستی اند. (رد گزینه ۲ و ۳)
 پیدایش قوام و دوام ارزش ها در دو قلمرو آرمانی و واقعی محصول آگاهی خواست و عمل مردم است ولی در قلمرو حقیقی ارزش ها مستقل از خواست و تمایل افرادند. (رد گزینه ۲ و ۳)

در مدل تکثرگرا گاهی بعد فرهنگی هویت و تمایزات زبانی، قومی، مذهبی و... مورد تأکید قرار می گیرند و گاهی به بعد سیاسی هویت توجه می شود و بر آزادی های اجتماعی اقوام و گروه های مختلف و فرصت سهیم شدن آنها در قدرت سیاسی تأکید می شود و یا راهکارهای مسالمت آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی ارائه می گردد. گسترش برابری و رفع تبعیض های قومی و گروهی نیز در بعد اجتماعی هویت مورد توجه قرار می گیرد.

ابوریحان بیرونی در کتاب تحقیق ماللهند با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت. (رد گزینه ۲ و ۳)
 فیلم دیوانه از قفس پرید تحت تأثیر فلسفه فوکو و در نقد قدرت ساخته شد. (رد گزینه ۲ و ۳)
 او ضمن انتقاد از ابن رشد، کسانی چون ابن عربی و غزالی را که در مواجهه با فلسفه یونان به ابداع و نوآوری پرداخته اند مورد تمجید قرار می دهد. (رد گزینه ۲ و ۳)

برای پاسخ به این سوال، نیاز به درس دوازدهم پایه یازدهم رو کامل بخونید.

- امروزه تمامی جامعه می تواند قلمرو سیاست باشد. سیاست با هیچ مقوله عینی و محسوسی مترادف نیست بلکه در کل جامعه و همه اجزای آن جاری است. (ج)
 - هر واحدی از جامعه و هر کنشی از افراد و گروه های اجتماعی که مستقیماً در تنظیم اهداف جامعه مشارکت و یا با قدرت سروکار دارد، امر سیاسی به شمار می رود. (ب)

- سیاست مجموعه روش‌هایی است که هر واحد اجتماعی برای تحقق اهداف جمعی به شیوه کارآمد و مؤثر به کار می‌گیرد. (الف)

- جهان اجتماعی با پذیرش یک نظام سیاسی خاص، هویت سیاسی پیدا می‌کند. (د)

۶۵- گزینه ۴

در نظام آپارتاید تفکیک نژادی در اماکن عمومی، ایستگاه‌ها، ورزشگاه‌ها، بیمارستان‌ها، مدارس و.... اجرا می‌شد. (رد گزینه ۳و۲)

فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزشهای جهان شمول را فراهم آورد. (رد گزینه ۳و۲و۱)

در جهان دو قطبی قرن بیستم هویت جنبش‌ها، انقلاب‌ها و کشورها بر اساس جایگاه و اهمیتشان برای یکی از دو قطب جهان، یعنی بلوک شرق یا غرب شناسایی می‌شد. (رد گزینه ۳و۱)